

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกอนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย*

THE STRATEGY FOR ETHICAL BEHAVIOR MOVEMENT OF FIVE PRECEPTS VILLAGE'S PROJECT: A CASE STUDY OF NONGYANGKHAM VILLAGE, NONG KHAI PROVINCE

พระราชรัตนาลงกรณ์

Phraradrattananarongkom

สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

Nongkhai Sangha Provincial Governor Office, Thailand

Corresponding author E-mail: amanichai2535@gmail.com

วันที่รับบทความ : 2 มกราคม 2566; วันแก้ไขบทความ 21 กุมภาพันธ์ 2566; วันตอบรับบทความ : 20 กุมภาพันธ์ 2566

Received 2 January 2023; Revised 21 February 2023; Accepted 20 February 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาเจตคติของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน 4) เพื่อศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ 5) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านหนองยางคำ จำนวน 181 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ค่าเฉลี่ย

* พระราชรัตนาลงกรณ์. (2566). ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกอนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 1(1), 1-20.

Phraradrattananarongkom. (2023). The Strategy for Ethical Behavior Movement of Five Precepts Village's Project: A Case Study of Nongyangkham Village, Nong Khai Province. Modern Academic Development and Promotion Journal. 1(1), 1-20.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/madpiadp.2023.1>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์ การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) เจตคติต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) 3) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) 4) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน โดยการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยรวม ได้แก่ ปัจจัยความคาดหวังของชุมชน (X_6) ($\beta = .329$) ปัจจัยศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ (X_4) ($\beta = .302$) ปัจจัยความต่อเนื่องของกิจกรรม (X_2) ($\beta = .281$) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม (ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน) ($F = 63.427$; $p - \text{Value} = 0.001$) 5) แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 คือ ควรให้มีการวางแผนด้านนโยบาย การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม การจัดการเรียนรู้ภายในวัดและชุมชนตามความเหมาะสม

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, พฤติกรรมเชิงจริยธรรม, โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

Abstract

This research article aimed to 1) to study the attitudes of people toward five precepts observing village project, 2) to study factors forecast on the ethical behavior of the people, 3) to study the ethical behavior of the people, 4) to study driving factors five precepts observing village project, forecast on the ethical behavior of the people, 5) to study the development. A quantitative research. The sample was 181 people living Nongyangkham Village. The instruments for collecting data were the questionnaire. Analyze data using were

mean, standard deviation, median, interquartile range, multiple linear regression analysis.

The research results were found as follows; 1) The attitude towards five precepts observing village project, overall high level ($\bar{X}$ = 4.49). 2) The factors influencing ethical behavior of people, overall high level ($\bar{X}$ = 4.39). 3) The ethical behavior towards five precepts observing village project, overall high level ($\bar{X}$ = 4.50). 4) The results of the analysis of the factors by examining the linear relationship between independent variables and dependent variables, overall were factor community expectations (X_6) (β = .329), factor art of persuasion (X_4) (β = .302), factor continuity of the activity (X_2) (β = .281) is linearly correlated with the dependent variable. (Factors Influencing People's Ethical Behavior) (F = 63.427; p - Value = 0.001). 5) The Developmental approach driving five precepts observing village project is policy should be planned, opportunity for all sectors to participate, management of learning within temples and communities as appropriate.

Keywords: Strategy, Ethical Behavior Movement, Five Precepts Village's Project

บทนำ

ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นส่วนมากในอัตราเฉลี่ย 94.6% ของคนไทยทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555 : 1) ศาสนาพุทธจึงถือว่าเป็นศาสนาประจำชาติไปโดยปริยาย ด้วยบริบทการดำเนินชีวิตของคนไทยและวัฒนธรรมต่างๆ ส่วนมากล้วนได้รับอิทธิพลหล่อหลอมด้วยหลักธรรมคำสอนตามหลักพระพุทธศาสนาที่แทรกซึมอยู่ในความคิด รวมถึงวิถีปฏิบัติของคนไทยมาเป็นเวลายาวนาน โดยยึดถือเป็นสถาบันหลักที่เป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทย อันได้แก่ ชาติ

ศาสนา (พระพุทธศาสนา) และพระมหากษัตริย์ ที่มุ่งส่งเสริมให้มีหลักอยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุผล และสันติสุข โดยมีหลักธรรมที่เป็นเบื้องต้นในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน (นฤมล มารคแมน, 2543 : 1)

การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันตามลักษณะของปัญหา ตามสติปัญญาและความประสงค์ของแต่ละบุคคล ดังนั้นระดับคำสอนของพระพุทธศาสนาจึงมีหลายระดับทั้งที่เป็นสัจธรรมเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องสูง มีทั้งส่วนที่เรียกว่าเป็นโลกียธรรมและโลกุตระธรรม ศิล เป็นคำสอนระดับเบื้องต้น หรือระดับพื้นฐาน คำสอนทั้งหมดเป็นระบบการปฏิบัติ เพราะเหตุที่คำสอนเป็นสัจธรรมคือเกิดจากประสบการณ์จริง คำสอนจะให้ผลอย่างแท้จริงเฉพาะผู้ที่นำไปปฏิบัติเท่านั้น ศิลก็อยู่ในลักษณะเดียวกัน แม้ว่าจะเป็นคำสอนระดับพื้นฐาน แต่ถ้าคนนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องแล้วจะมีความสัมพันธ์กับระบบอื่นๆ และพัฒนาขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุด (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 89)

แต่ด้วยสถานการณ์บ้านเมืองในห้วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมคุณธรรมที่ผู้คนเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กลายเป็นสังคมเศรษฐกิจที่คนส่วนมากให้ความสำคัญต่อวัตถุมากกว่าจิตใจ กลายเป็นวิถีประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีการแข่งขันแย่งชิง เพื่อเป็นผู้ได้เปรียบขาดความเอื้ออาทรต่อกัน ขาดคุณธรรมจริยธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต จนกลายเป็นปัญหาสังคมที่ตามมา ส่งผลให้ประเทศไทยประสบปัญหาหลายด้าน ประกอบด้วยการกระทำ ผิดกฎหมาย อาชญากรรม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การระบาดของสิ่งเสพติดและอบายมุข การเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์รวม การจ้างจ้างคูหมีนสถาบันหลักของชาติ ตลอดจนเกิดปัญหาแตกแยกทางความคิด จนนำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวกและเกิดกรณีทะเลาะเบาะแว้ง ทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สินและชีวิตกัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากการขาดจิตสำนึกศีลธรรมและคุณธรรมทั้งสิ้น (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557 : 5) พระพุทธศาสนาจึงมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจากการนำของคณะสงฆ์ โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช มีดำริที่จะเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนาหลักศีล 5 มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน กอรปกับ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการให้ทุกภาคส่วน

ในประเทศร่วมมือกันดำเนินการสร้างความปรองดองสมานฉันท์และทำให้ประชาชนมีความรัก ความสามัคคีกัน โดยเริ่มจากครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ซึ่งจะนำพาประเทศก้าว ไปข้างหน้าอย่างปลอดภัยยั่งยืน จึงได้กำหนดกิจกรรมในการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกเพศทุกวัยได้นำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนาชีวิต ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเน้นการรณรงค์ ส่งเสริม และสนับสนุนให้มี “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ขึ้นในทุกส่วนของประเทศ ตามดำริที่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามหาราชได้ประทาน โอวาทไว้ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2556 ความว่า “อันว่าศีล 5 เป็นการสำคัญมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล 5 ด้วยกัน สังคมนั้นๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อ หมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล 5” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มอบหมายภารกิจให้ส่วนราชการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ แก่ประชาชนในชาติ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการพร้อมกันทั้ง 77 จังหวัด

เมื่อศีลมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งแล้วการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อให้พุทธบริษัทมีศีล มีสุข ปรองดอง สมานฉันท์ เกิดความมั่นคง ยั่งยืน ของคนในชาติสู่การพัฒนาบวรศีลธรรมและจริยธรรม ถือเป็นฤกษ์งามยามดีในการได้รณรงค์พร้อมลงมือปฏิบัติอัน นำหลักธรรมพื้นฐานที่พุทธบริษัทปฏิบัติได้โดยง่าย คือการนำหลักศีล 5 (ไม่โหดร้าย ไม่มือไว ไม่ใจเร็ว ไม่พูดปด ไม่หมดสติ) อย่างใจอย่างจริงจัง พร้อมมีการติดตามและประเมินผลการ ขับเคลื่อนโครงการตั้งแต่อนำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เข้ามา และหลังจากดำเนิน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ไปเป็นระยะแล้วนั้น

ดังนั้น สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดหนองคายจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง ทำการศึกษา วิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นพื้นที่ หมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการติดตามผลการขับเคลื่อนโครงการตลอดถึงเป็น การวัดและประเมินผลการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อันส่งผลให้เกิดการพัฒนา และสร้างรูปแบบการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตามแนววิถีพุทธได้อย่างไรบ้าง และนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นพบนั้นไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงเพื่อ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนหลักพุทธธรรม (ศีล 5) ให้เป็นฐานรากที่มั่นคงในการพัฒนา สังคม ประเทศไทยให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
4. เพื่อศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยพยากรณ์ทุกตัวสามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ อำนาจและผลประโยชน์ทางการเมือง ท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม โดยแต่ละแนวคิด ทฤษฎี จะเป็นปัจจัยสนับสนุนนำไปสู่การตกผลึกข้อสรุปสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งแนวคิด ทฤษฎี ออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เรียกได้ว่า เป็นโครงการสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยในการขับเคลื่อนสู่ชุมชนและองค์กรต่างๆได้ นับตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ตามพระดำริที่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามิ่งมงคลจารย์ได้ประทานโอวาทไว้ ความว่า “อันว่า ศีล 5 เป็นการสำคัญที่มนุษย์เมื่อทุกคนมีศีล 5 ด้วยกัน สังคมนั้นๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล 5” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของ

คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มอบหมายภารกิจให้ส่วนราชการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ แก่ประชาชนในชาติ (คู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5, 2557)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา คำว่า “พัฒนา” มาจากภาษาสันสกฤตว่า “วรณ” แปลว่า ความเจริญ มาจากภาษาบาลีว่า “วพฺถน” หรือ “วฒฺน” แปลว่า ความเจริญ ความงอกงาม เพิ่มขึ้น ฝึกฝน ทำให้ยืนยาวขึ้น และนำมาใช้ในภาษาไทย ก็มีความหมายว่า ความเจริญ ความงอกงาม การขยายขยาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 32)

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ทศนะของพระพุทธศาสนาว่าเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลก่อพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือระดับเหตุผลทางจริยธรรมตามคำของนักวิชาการตะวันตก) 4 ประการคือ 1. กลัวถูกลงโทษ (ภัย) 2. อยากได้รางวัล (ค้นหา) 3. อยากเด่น (มานะ) 4. ความใคร่ธรรม (อุทุมพร จามรมาน, 2534 : 199)

4. แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ คือ วิถีทางหรือข้อกำหนดการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ (ฤตินันท์ สมุทรทัย, 2553 : 7)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่ามีแนวคิดที่เห็นความสำคัญของยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติภาพ เพราะต่างมุ่งสร้างกุศลคุณงามความดี โดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต เว้นจากการเบียดเบียนกัน ประกอบสัมมาอาชีพ ซื่อสัตย์ สุจริต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในรูปแบบการวิจัย R&D (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวน 330 คน (งานสำรวจข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านหนองยางคำ, 2559)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบ่อ จังหวัดหนองคาย รวมทั้งสิ้น 330 คน นำมาหากลุ่มตัวอย่างตามสูตร โดยการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548 : 19) จะใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดจำนวน 181 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโครงการวิจัย เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 181 คน ตามที่กำหนดไว้ในทำการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อธิบายประสิทธิผลการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านหนองยางคำ ตำบลก่องนาง อำเภอนาทม จังหวัดหนองคาย นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

1. การวัดค่าตัวแปร ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 : ทัศนศึกษาหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลก่องนาง อำเภอนาทม จังหวัดหนองคาย โดยคำตอบเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) สร้างคำตอบตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) หรือค่า r เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรที่สนใจ และการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับเจตคติของประชาชนต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลก่องนาง อำเภอนาทม จังหวัดหนองคาย พบว่า เจตคติต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลก่องนาง อำเภอนาทม จังหวัดหนองคาย โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ตัวชี้วัด

ความสุขของคนที่รักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.54$) ผลของการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.51$) การเป็นศูนย์ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.43$) ตามลำดับ

2. การศึกษาระดับปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย พบว่า เจตคติต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ตัวชี้วัดความสุขของคนที่รักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.54$) ผลของการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.51$) การเป็นศูนย์ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.43$) ตามลำดับ

3. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านพรหมวิหารธรรม ($\bar{x} = 4.54$) ด้านนาถรณธรรม ($\bar{x} = 4.48$) ด้านเบญจธรรม ($\bar{x} = 4.47$) ตามลำดับ

4. การศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย พบว่า

4.1 ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย ด้านเบญจธรรม พบว่า ตัวแปรด้านความคาดหวังของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุด สัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r=0.549$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 รองลงมาคือตัวแปรด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.547$) ด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.496$) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.439$) ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.438$) และด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r=0.282$) มีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 ทั้งสิ้น

4.2 ปัจจัยที่มีสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ด้านหลักพรหมวิหารธรรม พบว่า ตัวแปรด้านความคาดหวังของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุด สัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r=0.797$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 รองลงมาคือตัวแปรด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.788$) ด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.735$) ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.687$) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r=0.665$) ด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.512$) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 ทั้งสิ้น

4.3 ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ด้านหลักนาถรณธรรม พบว่า ตัวแปรด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ และ ด้านความคาดหวังของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุด สัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r=0.662$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 รองลงมาคือตัวแปรด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.585$) ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.564$) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.532$) และด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.435$) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (α) = 0.01 ทั้งสิ้น

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ด้วยค่าถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) จำนวน 6 ตัว ด้วยวิธี Enter พบว่า

5.1 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก (เกิด Multicollinearity) ทำการตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้ ค่า VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้ แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่สูงมาก และหากค่า Tolerance < 0.10 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์

จะพบว่า ค่า VIF สูงสุดได้มีค่า 5.364 ซึ่งไม่เกิน 10 และค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุด 0.186 ซึ่งต่ำกว่า 0.10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันระดับสูงจึงเกิด Multicollinearity

5.2 การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างชุดของตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรตาม การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยรวม ได้แก่ ปัจจัยความคาดหวังของชุมชน (X6) ($\beta = .329$) ปัจจัยศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ (X4) ($\beta = .302$) ปัจจัยความต่อเนื่องของกิจกรรม (X2) ($\beta = .281$) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม (ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน) ($F = 63.427$; $p - \text{Value} = 0.001$)

5.3 ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์แต่ละตัวกับตัวแปรตามในสมการ พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ($p \leq 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.828 และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ได้ร้อยละ 68.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.353

สมการพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

$$Z = 0.329 (X_6) + 0.302 (X_4) + 0.281 (X_2)$$

ส่วนตัวแปรที่ไม่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำที่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส (X1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (X3) และปัจจัยการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย (X5)

6. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย พบว่า

6.1 แนวทางด้านนโยบาย ควรนำนโยบาย 3 ด้าน มาใช้ ได้แก่ ด้านส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักศีล 5 ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิถีพุทธ และด้านส่งเสริมหน่วยอบรมประจำตำบล (อ.ป.ต.)

6.2 แนวทางด้านการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมการพัฒนาตามหลักศีล 5 โดยยึดแนวทางปฏิบัติในเชิงประจักษ์ด้านหลักเบญจศีล –เบญจธรรมตามวิถีชาวพุทธ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิด สติปัญญา และกำลัง เพื่อให้เห็นแนวทางในการพัฒนาที่หลากหลาย

6.3 แนวทางการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในมิติที่หลากหลาย เช่น การจัดนิทรรศการศิลป์ 5 การมีศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักศิลป์ 5 การจัดประกวดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น

6.4 แนวทางมิติทางคุณธรรม ควรยึดหลักการหรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 โดยให้ประชาชนใช้ยึดถือปฏิบัติ เพื่อเป็นเครื่องกำกับความประพฤติของคนในหมู่บ้าน ชุมชน ให้อยู่ในความถูกต้องดีงาม มีความรักสามัคคี มีจิตใจงาม บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง

6.5 แนวทางมิติทางเศรษฐกิจ ควรยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หรือทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันเป็นแนวทางตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ใช้ได้กับทุกกิจกรรม ซึ่งต้องรู้จักพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันความเสี่ยง

6.6 แนวทางมิติทางสังคมวัฒนธรรม ควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแต่งกายผู้ชายเอาผ้าขาวม้าผูกเอว ผู้หญิงใส่ผ้าถุง ยิ้มง่าย ทักทายไหว้กัน เป็นต้น

6.7 แนวทางมิติทางการเมืองการปกครอง ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชุมชนนำข่าวสารต่างๆ มาประชุมชาวบ้านมีผู้นำท้องถิ่นที่คอยประสานงานหรือช่วยงานผู้นำชุมชน ติดตามกิจและจิตอาสาพัฒนาชุมชนเช่น อ.ส.ม. การเมืองการปกครองเน้นหลักประชาธิปไตยทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ในการร่วมกันพัฒนาตนเองและส่วนรวม

6.8 แนวทางมิติทางสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในวัดและภายในชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาและเป็นต้นแบบในการดึงดูดประชาชนเข้ามาศึกษาแหล่งการเรียนรู้ของกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 มีจัดทำขึ้น

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอประเด็นการอภิปรายผลที่สำคัญตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย” พบประเด็นที่สำคัญสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ปัจจัยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 ที่พยากรณ์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชน ของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอบำบ่ง จังหวัดหนองคาย ได้แก่

ปัจจัยด้านความคาดหวังของชุมชน ปัจจัยด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ และปัจจัยด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.828 และสามารถร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนหมู่บ้านหนองยางคำ ได้ร้อยละ 68.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.353

1. ปัจจัยด้านความคาดหวังของชุมชน เป็นปัจจัยการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่เบียดเบียนตนเองและไม่เบียดเบียนคนอื่น ส่งผลให้สังคมสงบสุขร่มเย็น โดยหากหมู่บ้านใดนำไปปฏิบัติได้ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุขจะเกิดความสงบสุข และจะส่งผลให้ประเทศเกิดความสงบสุข อันเป็นการพัฒนาจิตใจของประชาชนให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม และสร้างความสุข ความสงบร่มเย็นแก่ตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชน ได้รับการส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา เห็นคุณค่าของการรักษาศีล 5 สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จึงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม อันจะนำมาสู่ความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติต่อไป (ประยูร หนูสุก, 2560)

2. ปัจจัยด้านศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ นั้นพระครูโสภิตกิตติยาภรณ์ เลขาณุกการเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี เจ้าอาวาสวัดโบสถ์ดอนพรหม ได้กล่าวว่า โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรม ทางพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ให้คณะสงฆ์ทั่วประเทศจัดทำขึ้น และทำให้สังคมไทย มีความรัก ความสามัคคีความปรองดองกัน หากประชาชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดำรงวิถีชีวิตอย่างมีความสุข สร้างความเข้มแข็งยั่งยืนของชุมชน ได้ทุกชุมชนทั่วประเทศ (พระครูโสภิตกิตติยาภรณ์, 2560) ดังนั้น การที่จะทำให้ประชาชนหันมาให้ความสำคัญกับการนำหลักศีล 5 ไปประพฤติปฏิบัติได้นั้น จำเป็นจะต้องมีเทคนิควิธีการโน้มน้าวจิตใจ เช่น นำศีล 5 มาปฏิบัติแล้วจะไม่ตกนรก จะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านความต่อเนื่องของกิจกรรม แนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลได้นั้น ภาคประชาชนต้องมีส่วนร่วม เริ่มต้นจากการปรับความเห็นในเรื่องของทัศนคติการในการรักษาศีล เป็นสิ่งสำคัญและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว และควรได้รับการส่งเสริมและความร่วมมืออย่างจริงจังในหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชน สังคม เป็นสังคมที่สันติสุข และเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติได้เห็นและปฏิบัติตาม ทั้งนี้ การขับเคลื่อนโครงการ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมถึงเยาวชน ให้มีส่วนร่วมในความคิด การ ระดมความเห็นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของ

การรักษาศิลป 5 ในชุมชน อีกทั้งยังต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน มีการบูรณาการเข้ากับ กิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้กระบวนการต่างๆ เหล่านี้ ควรขับเคลื่อนผ่าน บ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบัน สำคัญของการอยู่ร่วมกันในชุมชน เรียกว่า บวร. ในการวางแผนขับเคลื่อนโครงการฯ ควรใช้หลักแนวคิดการ มีส่วนร่วมซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้า หมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องตัดสินใจด้วย ตนเอง 2) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบ ในการจัดสรรและควบคุมเงินงบประมาณ 3) การใช้ ประโยชน์ ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำ กิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการ เพิ่มระดับการพึ่งพาตนเอง 4) การได้รับประโยชน์ ประชาชนต้อง ได้รับการแจกจ่าย ผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม การมี ส่วน ร่วมของ บ้าน วัด และโรงเรียน กล่าวคือ บ้าน อาจหมายถึงชุมชน หน่วยทางสังคมที่สำคัญ หน่วยหนึ่ง ในบ้านอาจมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน เป็นผู้นำ ผู้นำเหล่านี้จะพัฒนาทางด้าน สภาพแวดล้อม ทางด้านกายภาพต่างๆภายในหมู่บ้านหรือชุมชนได้มี ส่วนร่วมแสดงความคิด ร่วมกันวางแผน นำไปสู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผล วัด เป็นส่วนหนึ่งของสังคมในอดีตวัด คือศูนย์รวมของทุกสิ่งตั้งแต่เกิดจนตายก็ว่าได้เป็นที่ร่วมทำ กิจกรรมเป็นแหล่งเรียนรู้ของ ชุมชนเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน วัดเป็นแหล่งศรัทธาการทำให้เกิดมีส่วน ร่วมในกิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 โรงเรียน หน่วยงานทางสังคมซึ่งเป็นสถาบัน การศึกษาของชุมชน มีครูอาจารย์ที่ให้ความรู้แก่ลูกหลานในชุมชนมีปัญหาสามารถดำเนินชีวิต ในสังคมได้ ฉะนั้น บ้าน วัด โรงเรียน จึงเป็นหน่วยทางสังคมที่มี ความสำคัญทั้งหมด วัด มีบ้าน และโรงเรียนให้การอุปถัมภ์ คำชู ทำนุบำรุงพระศาสนา บ้านก็มี วัดคอยให้สติ เตือนใจ รวมทั้ง จิตวิญญาณและมีโรงเรียนคอยสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน โรงเรียน มีวัด ที่ให้การสนับสนุน อบรมสั่งสอนในศีลธรรม และมีบ้านที่คอยให้การสนับสนุน ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามี ส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา โดยอาจเป็นครูภูมิปัญญา ให้ความรู้ในเรื่องที่เป็นภูมิปัญญาของ ท้องถิ่นนั้นๆ และกรรมการ สถานศึกษาก็มีพระ มีผู้นำชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานใน โรงเรียน ในการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนใน โครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่เกิดจากความ ร่วมมือระหว่าง

บ้าน วัด และโรงเรียน จะสามารถดำเนินการได้อย่างประสบผลสำเร็จ ต้องอาศัย กระบวนการ พุดคุย ปรีกษาหารือ การรับฟังปัญหาที่มีอยู่นำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขในอนาคตโดยผ่าน การทำสันติสนทนา (Peace Dialogue) โดยมีผู้ที่เข้าร่วม พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน อบต. อสม. ชาวบ้าน ครู อาจารย์ นักเรียน เจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ได้สานเสวนาพุดคุยแสดง ความคิดเห็นด้วยพื้นฐาน การต้องการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุขด้วยคนในชุมชนมีศีล 5 (พระ ครุสันติวัชรกิจ (วิโมกข์), 2560)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้ พบว่า ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพฤติกรรมเชิง จริยธรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5: กรณีศึกษา หมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลกองนาง อำเภอ ท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เป็นองค์ความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาได้ ดังนี้ 1. ภาวะผู้นำของเจ้า อาวาส ในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) เจ้าอาวาสเป็นผู้วางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง 2) เจ้า อาวาสเป็นผู้กำหนดระเบียบต่างๆ ให้ชาวบ้านปฏิบัติตาม 3) เจ้าอาวาสเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมี ส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 4) เจ้า อาวาสชี้แจงให้ชาวบ้านทราบถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 5) เจ้าอาวาสกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน 2. ความต่อเนื่องของกิจกรรม ได้แก่ 1) การประสานงานกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เพื่อดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงาน โครงการฯ ประจำหมู่บ้าน 2) จัดประชุมคณะทำงานโครงการฯ ประจำหมู่บ้าน เพื่อกำหนด กิจกรรมและการรณรงค์เผยแพร่ให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการรักษาศีล 3) ประสานงานเชิญ ชวนคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์ของวัดเพื่อให้ ดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย 4) การจัดกิจกรรมและเชิญชวนคนในหมู่บ้านมาสมัครเป็น สมาชิก “ครอบครัวรักษาศีล 5” และตรวจติดตามการปฏิบัติตนของชาวบ้านในหมู่บ้านที่เข้า ร่วมโครงการฯ 5) วัดและที่ทำการผู้ใหญ่บ้านเป็นศูนย์กลางรับใบสมัครของชาวบ้าน ที่สมัคร เป็นสมาชิก “ครอบครัวรักษาศีล 5” และ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” 3. การมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วน ได้แก่ 1) ทุกกระทรวงให้การสนับสนุนโครงการนี้ โดยรับเป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรม เพื่อรณรงค์ โดยสนับสนุนปัจจัย งบประมาณ สิ่งของและอื่น ๆ ตามความเหมาะสม 2) ทุก กระทรวงให้การสนับสนุนกำลังคน เจ้าหน้าที่ บุคลากรจัดกลุ่มรวมเป็นหมู่คณะไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยวัดจัดกิจกรรมรณรงค์รักษาศีล 5 3) ทุกกระทรวงให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ

ดำเนินงานโครงการในมุมมองที่หลากหลาย 4) ทุกกระทรวงรวบรวมผลการดำเนินงานโครงการนี้ ทั้งส่วนกลางและภูมิภาครายงานผลการดำเนินงานตามแบบรายงานผลของกระทรวงตามแบบหมู่บ้านรักษาศีล 5 5) ทุกกระทรวงร่วมสนับสนุนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและฐานข้อมูลของ“ครอบครัวรักษาศีล 5”และ “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ให้เป็นระบบถูกต้อง เป็นหมวดหมู่ 4. ศิลปะการโน้มน้าวจิตใจ ได้แก่ 1) การจัดทำแผ่นป้ายไว้นิลประสาสัมพันธธรรค เชิญชวนประชาชนรอบชุมชนมาร่วมรักษาศีล 5 2) การเผยแพร่โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของวัด ให้เครือข่ายสถานศึกษา หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ของหมู่บ้านได้รับทราบและเชิญชวนให้ไปเข้าโครงการ 3) มีการมอบป้าย/ใบประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ 4) การจัดทำข่าวประชาสัมพันธ์โดยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์โดยจัดทำเป็นข่าวแจกและนำแจกจ่ายไปยังสื่อมวลชนต่าง ๆ ภายในจังหวัดในทุกสื่อทุกช่องทาง 5) การเผยแพร่ข่าวสารในเรื่องนี้ทางเว็บไซต์/Instagram/facebook ของจังหวัด กระทรวงวัฒนธรรม กรมการศาสนา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและจังหวัดและเครือข่ายต่าง ๆ 5. ความคาดหวังของชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนต้องการความรักและผูกพันต่อกันในหมู่สมาชิกในครอบครัว 2) ชุมชนรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัวที่รักษาศีล 5 3) ชุมชนมั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต 4) ชุมชนเกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันกันภายในชุมชน 5) ชุมชนชาวบ้านเกิดรักสามัคคีกันมากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การรักษาศีล 5 นำมาซึ่งการให้เกิดความรักและผูกพันต่อกันในหมู่สมาชิกในครอบครัว ชุมชนรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัวที่รักษาศีล 5 มั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต เกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันกันภายในชุมชน ที่สำคัญชาวบ้านเกิดรักสามัคคีกันมากขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย ควรส่งเสริมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักศีล 5 โดยให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมตามวิถีพุทธ ตลอดถึงการส่งเสริมหน่วยอบรมประจำตำบล (อ.ป.ต.) ให้มีการเผยแพร่ในเชิงรุกให้มากขึ้น 1.2 ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมการพัฒนาตามหลักศีล 5 โดยยึดแนวทางปฏิบัติในเชิงประจักษ์ด้านหลักเบญจศีล –เบญจธรรมตามวิถีชาวพุทธ เปิดโอกาสให้ทุกภาค

ส่วนได้มีส่วนในการระดมความคิด สติปัญญา และกำลัง เพื่อให้เห็นแนวทางในการพัฒนาที่หลากหลาย 1.3 ข้อเสนอแนะด้านการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในมิติที่หลากหลาย เช่น การจัดนิทรรศการศิลป์ 5 การมีศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักศิลป์ 5 การจัดประกวดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น 1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม ควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแต่งกายผู้ชายเอาผ้าขาวม้าผูกเอว ผู้หญิงใส่ผ้าถุง ยิ้มง่ายทักทายให้วักัน เป็นต้น 1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชุมชนนำข่าวสารต่างๆ มาประชุมชาวบ้านมีผู้นำท้องถิ่นที่คอยประสานงานหรือช่วยงานผู้นำชุมชน ตัดภารกิจและจิตอาสาพัฒนาชุมชนเช่น อ.ส.ม. การเมืองการปกครองเน้นหลักประชาธิปไตยทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ในการร่วมกันพัฒนาตนเองและส่วนรวม 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ ทำให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 ทั้งมาจากตัวแปรที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากประเด็นการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ฉะนั้น ประเด็นที่น่าจะนำมาทำการศึกษา คือเมื่อเราทราบแล้วว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของประชาชนแล้วนั้น ที่นี้สิ่งที่น่าจะทำการศึกษาวิจัยต่อไป คือการค้นหาเทคนิค วิธีการ หรือที่เรียกว่ากลยุทธ์ (strategy) เพื่อที่จะได้นำข้อค้นพบไปใช้กับหมู่บ้าน หน่วยงานต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดการพัฒนาตามสโลแกนที่ว่า “มีศิลป์ มีสุข ประองตอง สมานฉันท์ ชาวประชาอยู่เย็นเป็นสุข” สืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิลป์ 5 : ชาวประชาเป็นสุขในตำริของสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช (ฉบับที่ 2 ฉบับปรับปรุง). (2557). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

งานสำรวจข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านหนองยางคำ ตำบลหนองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. (วันที่ 5 กรกฎาคม 2559)

นฤมล มารคแมน. (2543). *มนุษย์และความเป็นจริงของชีวิตในทัศนะของพุทธศาสนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประยูร หนูสุก. *การขับเคลื่อนการดำเนินการจัดทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในดำรงสมเด็จพะมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช*. เรียกใช้เมื่อ 18 มกราคม 2565 จ ก

http://thainews.prd.go.th/website_th/news/print_news/WNSOC6004280010088

พระครูสันติวิจิตรกิจ (วิโมกข์) และคณะ. (2560). แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อชุมชนสันติสุข : กรณีศึกษาชุมชนบ้านโนนดุม จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 5(ฉบับพิเศษ), 1-16.

พระครูโสภิตกิตติยาภรณ์. *ขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5*. ข่าวสดรายวัน. เรียกใช้เมื่อ 18 ม ก ร ก ค ม 2565 จ ก ก http://daily.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TUROaWRXUXdNekUZTURVMU9BPT0=§ionid=TURNd053PT0=&day=TWpBeE5TMHdOUzB4Tnc9PQ==

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

ฤตินันท์ สมุทรทัย. (2553). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *การสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ.2554*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). *คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

อุทุมพร จามรมาน. (2534). เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาสังคมพื้นฐานเพื่อการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.